

Crna Gora
Ministarstvo ekonomije

**Akcioni plan
za sprovođenje Industrijske politike Crne Gore do 2020.
godine
za 2016. godinu**

Podgorica, jun 2016. godine

UVOD

Ministarstvo ekonomije je, u skladu sa Programom rada Vlade za 2016. godinu, u saradnji sa resornim institucijama na bazi višegodišnjeg Akcionog plana za implementaciju Industrijske politike za period 2016-2020, pripremlilo **Akcioni plan za 2016. godinu.**

Akcioni plan za 2016. godinu je u funkciji realizacije višegodišnjeg Akcionog plana Industrijske politike Crne Gore do 2020. godine, i u njemu su definisani sljedeći strateški ciljevi:

- 1. Konkurentnost industrije:** Bolje poslovno okruženje i uslovi za industrijsku konkurentnost i održivost, uključujući turizam i druge sektore sa visokom dodatnom vrijednošću;
- 2. Investicije i finansije za modernizaciju industrije:** Unaprijeđen investicioni okvir za modernizaciju industrije kroz bolji pristup, raspoloživost i dostupnost finansijama;
- 3. Inovacije i preduzetništvo:** Promocija preduzetništva i preduzetničke kulture za inovacije i stabilan ekonomski rast, povećanje produktivnosti i zaposlenosti i
- 4. Pristup tržištu:** Pojednostavljene procedura za trgovinu i poslovni pristup domaćem i međunarodnim tržištima.

Nakon definisanja aktivnosti i institucija u čijoj nadležnosti je realizacija istih, u narednoj fazi prikupljene su informacije od strane institucija javnog, privatnog sektora i međunarodnih organizacija. Definisani su očekivani rezultati, izvori verifikacije, procjene potrebnih finansijskih sredstava za njihovu realizaciju i izvor sredstava.

Uspješna realizacija politike i postavljenih ciljeva dopriniće rastu sljedećih ekonomskih pokazatelja:

- povećanje učešća industrije u BDP-u,
- povećanje broja zaposlenih u sektoru industrije,
- povećanje učešća industrije u ukupnom izvozu,
- bolji rang u Izvještaju Svjetskog ekonomskog foruma (WEF-a) o globalnoj konkurentnosti,
- bolji rang u Izvještaju Svjetske banke o lakoći poslovanja,
- bolji rang u Globalnom indeksu preduzetništva i razvijenosti.

Ispunjavanje navedenih ciljeva ostvariće se kroz institucionalnu i međuresorsku saradnju, pri čemu će se omogućiti dugoročno stabilan razvoj industrijskih sektora Crne Gore, kako onih za koje sada smatramo da su značajni, tako i onih koji će u budućem vremenu dobiti na značaju i razviti se u važne, a možda i noseće industrijske sektore u Crnoj Gori. Uz to, njihovom realizacijom stvaraju se pretpostavke za veće zapošljavanje i ravnomjerniji regionalni razvoj, što su jedni od primarnih ciljeva opšte ekonomske politike Vlade Crne Gore.

Za sprovođenje Akcionog plana 2016. obezbijedeno je ukupno 268.532.425,87€ i to:

- nacionalni budžet – 16.719.925,87€
- javni sektor – 130.766.000,00€
- IPA – 4.693.000,00€

- Donatorski programi – 168.500,00€
- Privatni sektor – 116.185.000,00€

Od ukupne vrijednosti sredstava javnog sektora 130.766.000,00€, najveći iznos je opredijeljen za finansijsku podršku IRFCG i to 83.750.000,00€ odnosno 64%.

Institucije javnog sektora – budžeta su obezbijedile 16.719.925,87€ ili 6,2% ukupnog budžeta za sprovođenje Akcionog plana 2016.

Imajući u vidu kompleksnost implementacije industrijske politike, efikasna koordinacija na implementaciji svih utvrđenih aktivnosti je od ključnog značaja za ostvarivanje očekivanih rezultata utvrđenih Industrijskom politikom Crne Gore za period do 2020. godine.

Realizacija aktivnosti je u nadležnosti brojnih ministarstava i institucija javnog sektora, ali i u nadležnosti udruženja u okviru privatnog sektora, a određen broj aktivnosti se realizuje uz podršku međunarodnih institucija/organizacija i donatorskih projekata.

Implementacijom raznovrsnih nacionalnih programa podrške za razvoj preduzetništva, MSP i industrije u svim segmentima, podsticaja za direktne investicije, razvoj biznis zona (nacionalnih i lokalnih), podsticajima u oblasti agroindustrije, poreskim olakšicama u turizmu, energetici i dr. u kombinaciji sa mjerama i programima u oblasti tržišta rada, obrazovanja, nauke a potpomognuto sa raspoloživim sredstvima iz programa EU, IPA sredstava i drugih donatorskih programa, očekivanja su da će se stvoriti uslovi za realizaciju strateških ciljeva Industrijske politike do 2020. godine, odnosno povećanje konkurentnosti crnogorske ekonomije.

		<p>raznovrsno snabdijevanje energijom u cilju uravnotežavanja isporuke sa zahtjevima preduzeća i međunarodnim tehničkim standardima</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smanjeni gubici i negativni uticaji na životnu sredinu 	<p>Perućica/9% realizacija investicije</p> <ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj termoelektrana koje su revitalizovane/stepen ostvarenosti investiranja u revitalizaciju <p>Referentna polazna vrijednost 2015: započeta revitalizacija TE Pljevlja Ciljna vrijednost 2016: završena revitalizacija/25% ostvarenosti investicija</p> <ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj malih HE koje su revitalizovane/stepen ostvarenosti investiranja u revitalizaciju <p>Referentna polazna vrijednost 2015: nema revitalizovanih malih HE Ciljna vrijednost 2016: 7 malih HE/6% ostvarenosti investicija</p> <ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj izgrađenih malih 		<p><u>TE</u> <u>Pljevlja:</u> 16.000.000€</p> <p><u>mHE:</u> 1.250.000€</p>				
--	--	--	---	--	---	--	--	--	--

			<p>HE/stepen ostvarenosti investiranja u izgradnju malih HE</p> <p>Referentna polazna vrijednost zaključno sa 2015: 14 izgrađenih malih HE Ciljna vrijednost 2016: najmanje 1 mala HE/18% stepen ostvarenosti investiranja u izgradnju malih HE</p> <ul style="list-style-type: none"> IO: Broj izgrađenih VE/stepen realizacije investicija u izgradnju VE <p>Referentna polazna vrijednost 2015: nema izgrađenih VE Ciljna vrijednost 2016: 2 izgrađene VE/57% stepen realizacije investicije u izgradnju VE</p>		<p><u>mHE:</u> 18.165.000€</p>				<p><u>VE:</u> 110.500.000€</p>	
<p>1.1.2. Mjera: Upotreba ICT za razvoj konkurentne industrije</p> <p>Rezultat: Uspostavljanje infrastrukture i uslova da preduzeća i zaposleni unaprijede svoje svakodnevno poslovanje povećanjem korišćenja savremenih ICT, na prostoru cijele Crne Gore</p>										
1.1.2.1.	Razviti nacionalnu broadband mrežu	<ul style="list-style-type: none"> Otvoren pristup sa velikim brzinama svim preduzećima u Crnoj Gori u cilju 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Garantovan broadband pristup (agnostik pristup) preduzećima 	-						Vodeća institucija: MIDT

		proširenja tržišta i obezbjeđenja boljih usluga po povoljnijim cijenama <ul style="list-style-type: none"> • Postavljanje kvalitetnog širokopojasnog internet pristupa u cilju olakšavanja/unaprjeđenja poslovanja 	Referentna polazna vrijednost 2015: 94.3% domaćinstava ima pristup internetu, a 10% korisnika broadbanda ima pristup veći od 10Mbps Ciljna vrijednost do kraja 2016: Garantovan broadband pristup (agnostik pristup) od najmanje: 10 Mbps za 100% populacije i 30 Mbps za 50% populacije					Ključni partner: Agencija za elektronske komunikacije I poštansku djelatnost IV: Izvještaj MIDT/Izvještaj o realizaciji Strategije razvoja informacionog društva 2012-2016	
1.1.2. 2.	Uspostaviti i obezbijediti funkcionisanje jedinstvene kontaktne tačke za pružanje informacija I elektronsko pružanje usluga privredi u cilju podizanja njihove konkurentnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijeđena dostupnost I sadržaj 11portala e-Uprava.me 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Obezbijedena dostupnost najviše korišćenim elektronskim uslugama državne uprave od 200 servisa do 2016. godine Referentna polazna vrijednost 2015: 129 usluga Ciljna vrijednost 2016: 200 usluga	-				Vodeća institucija: MIDT Ključni partneri: Državni organi i institucije IV: Izvještaj MIDT	
1.1.3. Mjera: Veća raspoloživost sirovina za prioritetne sektore Rezultat: Upotreba raspoloživih sirovina u prerađivačkoj industriji kroz proizvodnju sa višim fazama prerade									
1.1.3. 1.	Podsticati ulaganja u više faze prerade i marketinga	<ul style="list-style-type: none"> • Povećana dodata vrijednost u prehrambenoj industriji 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Ukupan broj podržanih projekata 	1.300.000€		3.900.000€		5.200.000€	Vodeća institucija: MPRR

	prehrambenih proizvoda kroz dodjelu grantova (IPARD program i IPARD like projekat)	<ul style="list-style-type: none"> • Pобољшан квалитет prehrambenih proizvoda • Povećana konkurentnost u industriji prerade hrane i raznovrsnost proizvoda na tržištu • Unaprijeđenje standarda bezbjednosti hrane, fitosanitarnih i sanitarnih standarda 	Referentna polazna vrijednost 2015: 0 projekata Ciljna vrijednost 2016: 50 projekata						Ključni partneri: ME-Direkcija za razvoj MSP, PKCG, IRFCG IV: Izvještaj MPRR
1.1.3.2.	Unaprijediti ponudu drvne sirovine sa ciljem njene bolje dostupnosti za drvoprerađivače	<ul style="list-style-type: none"> • Povećana raspoloživost i prodaja drvne sirovine 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Godišnja stopa rasta posječene drvne sirovine Referentna polazna vrijednost 2015: 613.670 m3 Ciljna vrijednost 2016: povećanje od 5% u odnosu na 2015.	604.200€					Vodeća institucija: MPRR Ključni partner: Poslovne asocijacije IV: Podaci MONSTAT
1.1.3.3.	Razvoj i podsticanje privrede kroz efikasnije upravljanje mineralnim sirovinama	<ul style="list-style-type: none"> • Povećan obim proizvodnje mineralnih sirovina, po vrstama • Povećan broj dodijeljenih koncesija za eksploataciju 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Godišnji obim proizvodnje mineralnih sirovina Referentna polazna vrijednost 2014: TG kamen: 653.507 m3 AG kamen: 5.851,38 m3	-					Vodeća institucija: ME Ključni partner: Privredna društva-koncesionari

		mineralnih sirovina <ul style="list-style-type: none"> • Veća zaštita prava potrošača i veća konkurentnost legalnih proizvođača - koncesionara 	Šljunak i pijesak: 39.381 m3 Mrki ugalj: 0 Mrkolignitni ugalj: 1.650.037 t Crveni boksit: 0 Bijeli boksit: 2.086,28 t Olovo i cink: 968.428 t Ciljna vrijednost 2016: TG kamen: 300.885 m3 AG kamen: 6.935 m3 Šljunak i pijesak: 0 Mrki ugalj: 160.000 t Mrkolignitni ugalj: 1.500.000 t Crveni boksit: 400.000 t Bijeli boksit: 0 Olovo i cink: 510.000 t						IV: Podaci MONSTAT, Izvještaj ME
1.1.4. Mjera: Uvođenje savremenih tehnologija u prioritetnim sektorima Rezultat: Stvoreni uslovi da preduzeća u prioritetnim sektorima uvode i primjenjuju tehnologiju koja omogućava stvaranje dodate vrijednosti									
1.1.4.1.	Kreirati i realizovati Pilot Program podrške za modernizaciju industrije (kombinovani model finansiranja kupovine opreme realizovan kroz kofinansiranje grant podrške od strane ME sa	<ul style="list-style-type: none"> • Povećan obim investicija u modernizaciju industrije • Unaprijeđene i modernizovane operativne aktivnosti, efikasnost i produktivnost • Unaprijeđeni tehnološki kapaciteti 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj preduzeća koji je podržan u okviru Programa Referentna polazna vrijednost 2015: 0 (Program počinje u 2016) Ciljna vrijednost 2016: 5	100.000€					Vodeća institucija: ME Ključni partneri: IRFCG,MPRR, MN IV: Program, Izvještaj ME

	kreditnim aranžmanom IRF)		<ul style="list-style-type: none"> IO: Vrijednost ukupne podrške kroz grantove <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 0 (Program počinje u 2016) Ciljna vrijednost 2016: 100.000€</p>						
1.1.4.2.	Obezbijediti nacionalnu podršku za razvoj novih tehnologija/inoviranje postojećih kroz programe EU	<ul style="list-style-type: none"> Obezbijediti nacionalni grantovi u okviru poziva za kofinansiranje naučno-istraživačkih aktivnosti za projekte koji se odnose na razvoj novih tehnologija i inoviranje postojećih kroz H2020, Eureka 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj uspješno finansiranih projektnih predloga sa učešćem preduzeća u EUREKA (ICT) <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 1 Ciljna vrijednost 2016: najmanje 2</p> <ul style="list-style-type: none"> IO: Broj finansiranih projektnih prijedloga sa učešćem preduzeća u H2020 <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 0 Ciljna vrijednost 2016: najmanje 1</p>	70.000€ (EUREKA po konkursu NID 2016)	1.240.715€ (kontribucija za učešće CG u H2020 za 2016.)	40.000€ (HORIZON 2020 po konkursu NID 2016)			<p>Vodeća institucija: MN</p> <p>Ključni partneri: Licencirane naučno-istraživačke ustanove, preduzeća, ministarstva</p> <p>IV: Izvještaj MN</p>
1.1.4.3.	Studija o unaprjeđenju metalne	<ul style="list-style-type: none"> Urađena studija o unaprjeđenju metalne 	IO: Studija sa preporukama o pravcima				35.000 €		Vodeća institucija: ME

	<p>industrije investicijama baziranim na energetske efikasnosti i povećanju performansi u zaštiti životne sredine</p>	<p>industrije investicijama baziranim na energetske efikasnosti i povećanju performansi u zaštiti životne sredine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pripremljen predlog programa za podršku preduzećima iz metalne industrije za uvođenje RECP metodologije 	<p>unaprjeđena metalne industrije</p> <p>Referentna polazna vrijednost 2015: / (Projekat počinje sa realizacijom u 2016.) Ciljna vrijednost 2016/2017: Urađena studija</p> <p>IO: Broj preduzeća koji je podržan u okviru Projekta Referentna polazna vrijednost 2015: 0 Ciljna vrijednost 2016/2017: podržano min. 5 preduzeća</p>					<p>Ključni partner: UNIDO, Privredna društva</p> <p>IV: Izvještaj ME, Izvještaj o realizaciji projekta</p>
1.1.4.4.	<p>Studija mapiranja potreba i potencijala za uspostavljanje mehanizama i programa saradnje u oblasti jačanja inovativnosti i modernizacije prioritetnih sektora industrije</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bolja povezanost istraživačkog sektora i industrije koja povećava inovativnost preduzeća • Pripremljen predlog moguće saradnje u oblastima unaprjeđena inovativnosti i 	<p>IO: Studija kojom se mapiraju potrebe i potencijali biznisa i naučnoistraživačkih institucija za kreiranje, razmjenu i primjenu inovacija</p> <p>Referentna polazna vrijednost 2015: / (Projekat počinje sa realizacijom u 2016.) Ciljna vrijednost 2016/2017: Urađena studija</p>			35.000 €		<p>Vodeća institucija: ME</p> <p>Ključni partner: UNIDO, Privredna društva, PKCG, MONSTAT i dr. relevantni državni organi</p>

		modernizacije proizvodnje <ul style="list-style-type: none"> • Pripremljen predlog mogućeg umrežavanja između preduzeća koja pružaju usluge i preduzeća iz prioriternih sektora industrije • Identifikovan potencijal za razvoj kreativnih industrija 							IV: Izvještaj ME, Izvještaj o realizaciji projekta
Podcilj 1.2: RAZVOJ LJUDSKOG KAPITALA I VJEŠTINA ZA KONKURENTNOST INDUSTRIJE									
Prioriteti: <ul style="list-style-type: none"> • Povezivanje visokog obrazovanja i privrede, uspostavljanje modela cjeloživotnog učenja i podizanje preduzetničko-inovativnog karaktera obrazovanja • Unaprjeđenje znanja, vještina i kompetencija u cilju povećanja mogućnosti zapošljavanja i povećanja konkurentnosti kroz formalno obrazovanje, neformalno učenje i osposobljavanje 									
1.2.1. Mjera: Obrazovanje u skladu sa potrebama tržišta rada									
Rezultat: Uspostavljen sistem kreiranja potrebnih znanja i vještina u skladu sa potrebama privrede i promovisanje koncepta cjeloživotnog učenja									
1.2.1.1.	Modernizovati obrazovne programe stručnog obrazovanja nivoa III i IV u oblasti industrije ¹	<ul style="list-style-type: none"> • Obrazovni programi stručnog obrazovanja nivoa III i IV iz oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj inoviranih obrazovnih programa Referentna polazna vrijednost 2015: 5			410.000 €			Vodeća institucija: MP Ključni partneri: Obrazovne ustanove

¹ Budžet opredijeljen za aktivnost 1.2.1.1. odnosi se i na aktivnost 1.2.1.2. iz razloga što se nakon izrade standarda zanimanja i standarda kvalifikacija pristupa modernizaciji obrazovnih programa stručnog obrazovanja nivoa III i IV

		mašinstva, elektrotehnike, prerade hrane, građevine i dr, usklađeni sa potrebama tržišta rada	inoviranih obrazovnih programa Ciljna vrijednost 2016: 10						IV: Izvještaj MP
1.2.1.2.	Izrada standarda zanimanja i standarda kvalifikacija u skladu sa potrebama tržišta rada u oblastima energetike, telekomunikacija, prerađivačke industrije, prerade hrane i građevinarstvo	<ul style="list-style-type: none"> • Definisani ishodi učenja • Stvoren osnov za objektivnu provjeru postignuća učenja 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj standarda zanimanja <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 248 standarda zanimanja Ciljna vrijednost 2016: najmanje 20 standarda zanimanja</p>	-					<p>Vodeća institucija: MP</p> <p>Ključni partneri: CSO, Savjet za kvalifikacije, Sektorske komisije, Obrazovne ustanove, Udruženja poslodavaca</p> <p>IV: Odluke Savjeta za Kvalifikacije (za standard zanimanja I standard kvalifikacija) I Nacionalnog Savjeta za kvalifikacije (za obrazovne 17programe)</p>

1.2.1.3.	Modernizovati i promovisati studijske programe u skladu sa potrebama tržišta rada, sa posebnim naglaskom na prirodne i tehničke nauke ²	<ul style="list-style-type: none"> Modularizovani studijski programi 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Definisani ishodi učenja za studijske 18auke18mme na ustanovama visokog obrazovanja sa stanovišta predmeta <p>Referentna polazna vrijednost 2015: svi studijski programi na ustanovama visokog obrazovanja urađeni na osnovu ishoda učenja Ciljna vrijednost 2016: inoviranje studijskih programa</p> <ul style="list-style-type: none"> Broj svršenih studenata iz oblasti prirodnih i tehničkih 18auke <p>Referentna polazna vrijednost 2015: oko 700 studenata</p>	-					<p>Vodeća institucija: MP</p> <p>Ključni partneri: Obrazovne ustanove</p> <p>IV: Izvještaj MP</p>
----------	--	---	---	---	--	--	--	--	--

² Nije moguće izvršiti procjenu sredstava koje će ustanove visokog obrzovanja utrošiti na sprovođenje ove aktivnosti

			Ciljna vrijednost 2016: 700						
1.2.1.4.	Unapređenje kvaliteta praktičnog rada (cjeloživotno učenje kroz rad) u oblastima energetike, telekomunikacije, prerađivačke industrije, prerada hrane i građevinarstvo	<ul style="list-style-type: none"> Povećano učešće (%) programa u kojima učenici srednjih stručnih škola raspolažu praktičnim radom kod poslodavca (preduzeće), zajedno sa poboljšanim kvalitetom realizacije prakse Unaprijeđena saradnja između škola i poslodavaca Unaprijeđene vještine u sektoru industrije kao i sposobnosti učenika srednjih stručnih škola Brži prelazak iz obrazovanja do posla 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Procenat tehničkih škola koje imaju praktičan rad kod poslodavca <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 60% Ciljna vrijednost 2016: 65%</p>	-					<p>Vodeće institucije: MP, Centar za stručno obrazovanje</p> <p>Ključni partneri: Obrazovne ustanove</p> <p>IV: Izvještaji kompetentnih ustanova u vezi osnivanja spoljašnje kontrole škola</p>
<p>1.2.2. Mjera: Usklađivanje obrazovne ponude sa potrebama tržišta rada, kao i poboljšanje dostupnosti sticanja kvalifikacija različitim ciljnim grupama</p> <p>Rezultat: Stvoreni uslovi za unapređenje tržišta rada koje omogućava jačanje kapaciteta i vještina, veću mobilnost radne snage, zapošljavanje i otvaranje novih radnih mjesta</p>									

1.2.2.1.	Realizovati program podsticanja zapošljavanja u industriji i sektorima koji podržavaju industrijski razvoj	<ul style="list-style-type: none"> Povećano samozapošljavanje i zapošljavanje u industriji i sektorima koji podržavaju industrijski razvoj (prerađivačka industrija, rudarstvo i građevinarstvo) kroz dodjelu kredita za otvaranje novih preduzeća i zapošljavanje u okviru postojećih. Kreditna podrška je u iznosu od 5.000€ po radnom mjestu. 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj samozaposlenih i zaposlenih u sektoru industrije <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 9 lica Ciljna vrijednost 2016: 12 lica</p>	200.000€ (ukupan budžet za Program podsticanja zapošljavanja)					<p>Vodeća institucija: MRSS</p> <p>Ključni partner: ZZZCG</p> <p>IV: Izvještaj o evaluaciji programa ZZZCG</p>
1.2.2.2.	Realizovati program obrazovanja i osposobljavanja za lica koja traže zaposlenje u skladu sa potrebama razvoja industrije	<ul style="list-style-type: none"> Stecene nove stručne kvalifikacije, znanja i vještine lica koja su završila programe obrazovanja i osposobljavanja odraslih (programi sticanja stručnih kvalifikacija, kao i znanja i vještina potrebnih za obavljanje poslova u turizmu, građevinarstvu, preradi hrane, saobraćaju i drugim sektorima 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj osoba koje su završile programe i treninge <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 300 lica Ciljna vrijednost 2016: 500 lica</p>	200.000€					<p>Vodeća institucija: ZZZCG</p> <p>Ključni partneri: MP, MRSS, Ispitni centar, CSO, Direkcija za razvoj MSP</p> <p>IV: Izvještaj o evaluaciji programa ZZZCG, certifikati o završenoj obuci</p>

		koji podržavaju razvoj industrije)								
Podcilj 1.3: UNAPRJEĐENJE POSLOVNOG AMBIJENTA										
Prioriteti:										
<ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđenje postojećeg regulatornog okvira I poslovnog ambijenta • Uspostavljanje I unaprjeđenje neophodne osnovne poslovne infrastrukture 										
1.3.1. Mjera: Unaprijeđenje regulatornog okvira i poslovnog ambijenta										
Rezultat: Unaprijeđen poslovni ambijent kreiranjem jasnog i predvidivog regulatornog okvira, uz smanjenje troškova poslovanja, postizanje visokog stepena automatizacije i upotrebe principa e-uprave										
1.3.1.1.	1.	Realizovati preporuke iz Akcionog plana „Giljotine“ propisa koji se odnose na oblast industrije	<ul style="list-style-type: none"> • Implementacija definisanih oko 195 preporuka u oblasti industrije koje se odnose na izmjenu oko 60 propisa iz oblasti industrije 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj implementiranih preporuka u oblasti industrije <p>Referentna polazna vrijednost (zaključno sa 2015. godinom): 125 implementiranih preporuka u oblasti industrije Ciljna vrijednost 2016-2018: oko 70 preporuka</p>	-					Vodeća institucija: MF IV: Izvještaj MF
1.3.1.1.	2.	Uvođenje potpune online registracije preduzeća i širenje registracije na 8 područnih jedinica za registraciju	<ul style="list-style-type: none"> • Pojednostavljena procedura registracije 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Napredak u rangu Doing Business Svjetske banke u indikatoru “registracija preduzeća” <p>Referentna polazna vrijednost Izvještaj Doing business 2015/2016: rang 59 Ciljna vrijednost Izvještaj Doing business 2016/2017: rang < 59</p>	-					Vodeća institucija: MF Ključni partner: Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi IV: Izvještaj Svetske Banke, Izvještaj

									Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi
1.3.1.3.	Skraćenje rokova za registraciju nepokretnosti u katastru povećanjem efikasnosti katastara	<ul style="list-style-type: none"> Pojednostavljena procedura registracije nepokretnosti 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Napredak u rangu Doing Business Svjetske banke u indikatoru ‘registracija nepokretnosti’ <p>Referentna polazna vrijednost Izvještaj Doing business 2015/2016: rang 79 Ciljna vrijednost Izvještaj Doing business 2016/2017: rang < 79</p>	-					<p>Vodeća institucija: MF/Uprava za nekretnine</p> <p>Ključni partner: Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi</p> <p>IV: Izvještaj Svetske Banke, Izvještaj Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi</p>
1.3.1.4.	Uvođenje elektronskog poslovanja u proces izdavanja građevinske dozvole	<ul style="list-style-type: none"> Pojednostavljena procedura izdavanja građevinske dozvole 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Napredak u rangu Doing Business Svjetske banke u indikatoru ‘građevinska dozvola’ 	48.000€					<p>Vodeća institucija: MF/MORT</p> <p>Ključni partner: Savjet za unapređenje</p>

			Referentna polazna vrijednost Izvještaj Doing business 2015/2016: rang 91 Ciljna vrijednost Izvještaj Doing business 2016/2017: rang < 91						poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi IV: Izvještaj Svjetske Banke, Izvještaj Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi
1.3.2. Mjera: Razvoj poslovne infrastrukture u skladu sa potrebama preduzeća									
Rezultat: Podignut nivo poslovnih aktivnosti preduzeća u prioritnim sektorima u okviru unaprijeđenih usluga koje pružaju biznis zone, tehnološki park, inkubatori, biznis centri									
1.3.2.1.	Implementirati Uredbu o biznis zonama ³	<ul style="list-style-type: none"> Tehnička podrška za pripremu za investiranje u biznis zone u 9 opština Izmjena i dopuna Uredbe o biznis zonama u cilju osnivanja i upravljanja biznis zonama od lokalnog i nacionalnog interesa za Crnu Goru 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj podržanih biznis zona obuhvaćenih tehničkom podrškom za izradu predinvesticionih studija <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 0</p>	18.000€	65.000€		50.000€		<p>Vodeća institucija: ME</p> <p>Ključni partner: Lokalne samouprave</p> <p>IV: Izvještaj ME</p>

³ Aktivnosti se implementiraju u sklopu projekta "Unapređenje konkurentnosti privrede i lokalnog ekonomskog razvoja" (ukupna vrijednost projekta 145.000€). Učesnici u projektu su Ministarstvo ekonomije, Sekretarijat za razvojne projekte, Opštine i UNDP

		<ul style="list-style-type: none"> Unaprijeđena podrška za promociju mogućnosti za investiciona ulaganja u biznis zonama 	<p>Ciljna vrijednost 2016: 7</p> <ul style="list-style-type: none"> IO: Broj proglašanih zona sa statusom zona od nacionalnog interesa <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 0 Ciljna vrijednost 2016: 2</p> <ul style="list-style-type: none"> IO: Broj održanih promotivnih događaja <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 1 Ciljna vrijednost 2016: 1</p>						
1.3.2.2.	Projekat uspostavljanja prvog Naučno-tehnološkog parka u Crnoj Gori	<ul style="list-style-type: none"> Unaprijeđena institucionalna infrastruktura NTP Nikšić završetkom izgradnje IPC Nikšić i početkom radova na centralnoj 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Uspostavljen IPC “Tehnopolis” u Nikšiću/broj preduzeća-stanara (započeti radovi na izgradnji) <p>Referentna polazna vrijednost 2015:</p>	1.009.349€ (Kapitalni budžet 805.000€)					<p>Vodeća institucija: MN</p> <p>Ključni partneri: Licencirane naučno-istraživačke ustanove, preduzeća</p>

		<p>jedinici u Podgorici</p> <ul style="list-style-type: none"> Ojačani naučni i privredni kapaciteti i veza nauke i privrede i unaprijeđena komercijalizacija istraživanja 	<p>započeti radovi na izgradnji IPC Tehnopolis u Nikšiću</p> <p>Ciljna vrijednost 2016: Završeni građevinski radovi na rekonstrukciji/adaptaciji Doma vojske u Nikšiću gdje će biti smještene „Tehnopolis“;</p> <p>Raspisan Konkurs za useljavanje stanara objavljen i stanari useljeni do tokom jeseni; Objekat opremljen osnovnom opremom</p> <ul style="list-style-type: none"> IO: Započeti radovi na rekonstrukciji/izgradnji NTP u Podgorici– centralna jedinica <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 0/0</p> <p>Ciljna vrijednost 2016: Pravno uspostavljena</p>	<p>Budžet „Tehnopolis“-a 66.049€, Opremanje objekta 138.300 €: MN 90.000 € MPRR 25.000,00€ , Opština Nikšić 12.000 €, IRF 10.000 €, Tehnopolis 1.300 €)</p> <p>60.000€ (Svjetska banka, projekat INVO)</p>						<p>IV: Izvještaj MN</p>
--	--	---	---	--	--	--	--	--	--	--------------------------------

			centralna jedinica NTP u Podgorici; Urađen Glavni projekat NTP Podgorica						
1.3.2. 3.	Unaprijediti kapacitete Biznis centara i inkubatora za pružanje usluga kompanijama	<ul style="list-style-type: none"> Pružene usluge kompanijama Povećan broj stanara inkubatora 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj pruženih konsultantskih usluga od strane biznis centara <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 50 Ciljna vrijednost 2016: 60</p> <ul style="list-style-type: none"> IO: Broj usluga koje pruža inkubator za privredu <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 40 Ciljna vrijednost 2016: 60</p> <ul style="list-style-type: none"> IO: Broj preduzeća-stanara inkubatora <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 35 Ciljna vrijednost 2016: 38</p>			84.000€	35.000€	45.000€	<p>Vodeća institucija: ME-Direkcija za razvoj MSP</p> <p>Ključni partner: Lokalne samouprave/ Inkubator/Biznis centar Bar, Inkubator Berane</p> <p>IV: Izvještaj Direkcija za razvoj MSP</p>

STRATEŠKI CILJ 2. INVESTICIJE I FINANSIJE ZA MODERNIZACIJU INDUSTRIJE

- **R2.1: Bolja raspoloživost, dostupnost i pristup finansijama za preduzeća**
- **R2.2: Poboljšano finansiranje za inovativna preduzeća**
- **R2.3: Veće direktne investicije u prioritetne sektore**

Broj	Planirane aktivnosti	Očekivani rezultati	Indikatori ostvarenosti -Referentna početna vrijednost 2015 -Ciljna vrijednost 2016	Budžet Izvor finansiranja					Nadležnost Izvor verifikacije
				Nacionalni budžet (A)	Javni sektor (B)	IP A (C)	Donatorski programi (D,E)	Privatni sektor (F)	
Podcilj 2.1: UNAPRIJEĐENJE PRISTUPA FINANSIRANJU ZA KONKURENTNA I INOVATIVNA PREDUZEĆA									
Prioriteti:									
<ul style="list-style-type: none"> • Poboljšanje pristupa tržištu kapitala • Dinamiziranje aktivnosti bankarskog sektora • Razvoj novih finansijskih instrumenata 									
2.1.1. Mjera: Uključivanje IRFCG u finansijske programe EU koji će omogućiti razvoj novih finansijskih instrumenata									
Rezultat: Proširena sveukupna ponuda IRFCG, kao i korišćenje raspoloživih programa EU									
2.1.1.1	Obezbijediti kredite za razvoj preduzeća u prioritetnim oblastima industrije	<ul style="list-style-type: none"> • Plasirana kreditna sredstva za unaprjeđenje kapaciteta preduzeća u prioritetnim oblastima industrije (prerađivačka industrija, turizam, usluge) sa povoljnim kamatnim stopama (2,5-5%) 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj podržanih preduzeća kroz kreditne aranžmane/iznos plasiranih sredstava <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 220/62,8 mil€ Ciljna vrijednost 2016: 200/45 mil€</p> <ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj novoosnovanih preduzeća iz industrije 	45.000.000 €					Vodeća institucija: IRFCG IV: Godišnji Izvještaj IRFCG

			Referentna polazna vrijednost 2015: 8 preduzeća Ciljna vrijednost 2016: najmanje 10						
2.1.1.2	Realizovati finansijsku podršku za poboljšanje likvidnosti u prioritetnim oblastima industrije kroz factoring aranžmane	<ul style="list-style-type: none"> Plasirana finansijska sredstva za poboljšanje likvidnosti preduzeća u prioritetnim oblastima industrije 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj podržanih preduzeća (Broj potpisanih Ugovora) kroz factoring aranžmane <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 25 preduzeća iz sektora industrije Ciljna vrijednost 2016: 30</p>		38.000.000 €				<p>Vodeća institucija: IRFCG</p> <p>IV: Godišnji Izvještaj IRFCG</p>
2.1.1.3	Realizovati kreditnu liniju za ulaganja u ICT sektor i kreditiranje visokoškolaca	<ul style="list-style-type: none"> Plasirana finansijska sredstva u okviru novih kreditnih linija za unaprjeđenje ICT i zapošljavanje visokoškolaca u oblastima industrije 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj podržanih preduzeća iz ICT sektora <p>Referentna početna vrijednost 2015: 0 (kreditna linija počinje sa realizacijom u 2016) Ciljna vrijednost 2016: do 5 preduzeća</p>		250.000€				<p>Vodeća institucija: IRFCG</p> <p>IV: Godišnji Izvještaj IRFCG</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • IO: Obim kreditne podrške (plasman) <p>Referentna početna vrijednost 2015: 0 Ciljna vrijednost 2016: plasman do 0,5% ukupnog plasmana za 2016. godinu</p> <ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj novoosnovanih preduzeća od strane visokoškolaca u sektoru industrije <p>Referentna početna vrijednost 2015: 0 (kreditna linija počinje sa realizacijom u 2016) Ciljna vrijednost 2016: 5 ili više novih preduzeća se očekuje da će biti osnovano u 2016. godini (do 1% od ukupnog plasmana)</p> <ul style="list-style-type: none"> • IO: Obim kreditne podrške 		500.000€				
--	--	--	---	--	----------	--	--	--	--

			Referentna početna vrijednost 2015: 0 Ciljna vrijednost 2016: do 1% od ukupnog iznosa plasmana za 2016.						
2.1.1.4	Realizovati nove finansijske instrumente iz raspoloživih COSME fondova	<ul style="list-style-type: none"> Potpisan sporazum sa finansijskim institucijama iz EU o korišćenju finansijskih instrumenata COSME programa za finansiranje prioritetnih oblasti u industriji Podrška finansijskim institucijama da učestvuju u COSME finansijskim instrumentima 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj potpisanih aplikacija COSME/broj novih finansijskih instrumenata (kreditne garancije) <p>Referentna početna vrijednost 2015: 1/1 Ciljna vrijednost 2016: 1/1</p>	79.705€ (finansijska kontribucija za učešće CG u programu COSME)					<p>Vodeća institucija: IRFCG/Komercijalne banke</p> <p>IV: Godišnji Izveštaj IRFCG/Komercijalne banke</p>
<p>2.1.2. Mjera: Kreiranje novih finansijskih instrumenata za ulaganja u vlasnički kapital za inovativna i brzorastuća preduzeća, garantne šeme koju mogu da koriste banke, na osnovu raspoloživih programa EU za region Zapadnog Balkana i priprema infrastrukturnih investicionih projekata</p> <p>Rezultat: Uspostavljanje novih finansijskih instrumenata, posebno usmjerenih ka inovativnim i brzorastućim preduzećima i realizacija infrastrukturnih projekata</p>									
2.1.2.1	Uspostaviti instrumente finansijske podrške za inovativna i brzorastuća preduzeća kroz ulaganje u vlasnički kapital	<ul style="list-style-type: none"> Realizovana ulaganja u vlasnički kapital preduzeća kroz instrumente WB EDIF programa Osnivanje ENIF fonda za inovativna 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj podržanih preduzeća kroz ulaganje u vlasnički kapital <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 0</p>		136.000€ (ukupan iznos sredstva koje ulaže IRFCG kao investitor za 9 godina)				<p>Vodeće institucije: ME/MF</p> <p>Ključni partneri: IRFCG</p> <p>IV: Izveštaj IRFCG/ME</p>

		<p>preduzeća sa investitorima iz Crne Gore i nacionalnim finansijskim učešćem</p> <ul style="list-style-type: none"> Finansiranje start-upova i MSP-a iz ENIF fonda kroz vlasnički kapital 	<p>Ciljna vrijednost 2016: najmanje 1 start up/MSP</p>					
2.1.2.2	<p>Kandidovati prioritetne infrastrukturne investicione projekte koji se odnose na industriju za implementaciju u okviru Zapadnobalkanskog investicionog okvira (WBIF)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Povećanje investicija kroz razvoj infrastrukture za projekte sa jedinstvene liste prioritetnih projekata (SPP-14 projekata) u oblastima energetike, saobraćaja, zaštite životne sredine Jačanje kapaciteta za podršku pripreme i implementacije prioritetnih infrastrukturnih projekata 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj projekata koji se trenutno implementiraju i njihova ukupna vrijednost (%) <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 0 Ciljna vrijednost 2016: 0</p> <ul style="list-style-type: none"> IO: Broj institucija za jačanje kapaciteta za podršku <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 0 Ciljna vrijednost 2016: 7</p>	-				<p>Vodeća institucija: Relevantna Ministarstva (6), sektorske radne grupe</p> <p>Ključni partneri: Nacionalna investiciona komisija/Sekretarijat za razvojne projekte, MVPEI, WBIF</p> <p>IV: Izvještaji Nacionalne investicione komisije/Sekretarijat za razvojne projekte</p>
<p>Podcilj 2.2: PODSTICANJE DIREKTNIH INVESTICIJA U PRIORITETNE SEKTORE</p> <p>Prioritet:</p> <ul style="list-style-type: none"> Obezbijediti odgovarajući okvir i uslove za privlačenje novih investicija <p>2.2.1. Mjera: Promocija i komunikacija za privlačenje investicija u ciljanim sektorima, kao i primjena Uredbe o podsticanju direktnih investicija</p>								

Rezultati: Podizanje nivoa direktnih investicija u prioritetne sektore; otvorena nova radna mjesta u prioritetnim sektorima i manje razvijenim područjima								
2.2.1.1	Implementirati Uredbu o podsticanju direktnih investicija ⁴	<ul style="list-style-type: none"> Realizacija investicionih projekata uz dodjelu sredstava za podsticanje direktnih investicija, putem direktnog finansijskog subvencioniranja investitora Povećan broj radnih mjesta Sprovedene aktivnosti podrške i promotivne aktivnosti za implementaciju Uredbe o podsticanju direktnih investicija 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj potpisanih ugovora o korišćenju sredstava za podsticanje direktnih investicija <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 0 Ciljna vrijednost 2016: 5</p> <ul style="list-style-type: none"> IO: Broj ugovorima predviđenih radnih mjesta ostvarenih investicionim projektima <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 0 Ciljna vrijednost 2016: 73</p>	620.000€				<p>Vodeće institucije: ME, Sekretarijat za razvojne projekte</p> <p>Ključni partneri: Privredna društva (Podnosioci prijava), Komisija za kontrolu državne pomoći, Poreska uprava, Uprava carina, CRPS, Ministarstvo pravde, Ministarstvo finansija</p> <p>IV: Izvještaj ME/Sekretarijat za razvojne projekte</p>

⁴ Iznos opredijeljenih sredstva za izradu baze podataka i promotivne događaje je 15.000 €. Ova sredstva predstavljaju dio sredstava koja su opredijeljena za sprovođenje aktivnosti u sklopu projekta "Unaprjeđenje konkurentnosti privrede i lokalnog ekonomskog razvoja" (ukupna vrijednost projekta 145.000€).

STRATEŠKI CILJ 3. INOVACIJE I PREDUZETNIŠTVO

- R3.1: Rast preduzeća kroz inovacije u okviru prioriternih sektora
- R3.2: Bolja povezanost istraživanja i industrije u cilju veće inovativnosti preduzeća
- R3.3: Djelotvorna podrška poslovanju koja se pruža preduzećima i preduzetnicima u svim fazama poslovnog razvoja

Broj	Planirane aktivnosti	Očekivani rezultati	Indikatori ostvarenosti -Referentna početna vrijednost 2015 -Ciljna vrijednost u 2016	Budžet Izvor finansiranja					Nadležnost Izvor verifikacije
				Nacionalni budžet (A)	Javni sektor (B)	IPA (C)	Donatorski programi (D,E)	Privatni sektor (F)	
Podcilj 3.1: UNAPRJEĐENJE INOVACIONE EFIKASNOSTI PREDUZEĆA									
Prioriteti:									
<ul style="list-style-type: none"> • Stvaranje uslova koji će podsticati oslobađanje inovativnih potencijala preduzeća • Efikasna primjena inovacija kod preduzeća • Jačanje veza nauke i privrede 									
3.1.1. Mjera: Obezbeđivanje grantova za istraživanja i razvoj i drugih oblika stimulisanja preduzeća da se bave istraživanjima i inovacijama									
Rezultat: Operativna institucionalna infrastruktura koja omogućava povezivanje nauke i privrede, kao i ostvarivanje inovativnih potencijala preduzeća									
3.1.1.1.	Unaprijediti saradnju preduzeća i nauke i stimulisati učešće preduzeća kroz program konkurentnih grantova za projekte I&R i program Centra izvrsnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijeđena saradnja nauke (istraživačkih instituta, univerzitetskih jedinica) i preduzeća (poslovni sektor) kroz grantove za projekte I&R i grant za Centar izvrsnosti • Broj osnovanih start-upova, inovativnih proizvoda ili procesa, kreiranih aplikacija za patente 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj potpisanih ugovora javnih/privatnih/partnerstava između preduzeća i istraživačkih instituta ili univerzitetskih jedinica <p>Referentna polazna vrijednost 2014/2015: 9 formiranih partnerstava (uključujući 1 Centar izvrsnosti sa učešćem od 2 preduzeća) Ciljna vrijednost 2016: 11</p> <ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj formiranih start-upova (iz partnerstva) 	2.900.000 € eura za 2016. god. (1.700.000 € grant za Centar izvrsnosti 1.200.000 € grantovi za projekte I&R, Svjetska banka, INVO)					<p>Vodeća institucija: MN</p> <p>Ključni partneri: Centar izvrsnosti, naučno istraživačke ustanove, preduzeća</p> <p>IV: Izvještaj MN</p>

			<p>Referentna polazna vrijednost 2014/2015: 0 start-upova Ciljna vrijednost 2016: formiran 1 start-up</p> <ul style="list-style-type: none"> IO: Broj inovativnih proizvoda, procesa ili kreiranih patenata <p>Referentna polazna vrijednost 2014/2015: 1 zaštićen patent Ciljna vrijednost 2016: broj inovativnih proizvoda, procesa ili kreiranih patenata - 3</p>						
3.1.1.2.	Realizovati program za uvođenje inovacija u MSP - Vaučerske šeme/grantovi	<ul style="list-style-type: none"> Utvrđen i implementiran model/šema za unaprijeđenje proizvoda/usluge, procesa, organizacije i marketinga Unaprijeđeni inovativni potencijali MSP 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj aplikacija MSP <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 0 Ciljna vrijednost 2016: do 5</p> <ul style="list-style-type: none"> IO: Broj inovacija (novi/unaprijeđeni proizvod/usluga, process, organizacija i marketing) <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 0 Ciljna vrijednost 2016: 0/1/2/2</p>	30.000€					<p>Vodeće institucije: ME, MN</p> <p>Glavni partner: ME-Direkcija za razvoj MSP</p> <p>IV: Izvještaj ME/MN</p>
<p>3.1.2. Mjera: Promocija mehanizama energetske efikasnosti i upravljanja energijom Rezultat: Racionalno korišćenje energetske resursa u poslovanju preduzeća, na principima zaštite životne sredine, povećanje energetske efikasnosti i veće korišćenje obnovljivih izvora energije</p>									
3.1.2.1.	Realizovati Program usklađivanja	<ul style="list-style-type: none"> Smanjen negativan efekat industrijskog zagađenja na zdravlje 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj izdatih IPPC dozvola 	-					<p>Vodeća institucija: MORT</p>

	pojedinih privrednih grana sa Zakonom o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađivanja životne sredine u cilju pribavljanje integrisane dozvole	<p>ljudi I smanjen stepen zagađenosti životne sredine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povećana energetska efikasnost industrijskih postrojenja • Povećana konkurentnost preduzeća 	Referentna polazna vrijednost 2015: 4 Ciljna vrijednost 2016: 8						<p>Ključni partner: Privredna društva utvrđena Programom</p> <p>IV: Izvještaj AŽŽS/MORT</p>
<p>Podcilj 3.2: PROMOCIJA PREDUZETNIŠTVA I RAZVOJ MSP</p> <p>Prioriteti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđenje nefinansijske podrške za razvoj preduzeća • Jačanje nefinansijske podrške usmjerene ka unaprjeđenju inovativnih performansi I razvoj novih preduzeća 									
<p>3.2.1. Mjera: Unaprjeđenje nefinansijskog modela podrške u skladu sa razvojnim I inovativnim potrebama preduzeća</p> <p>Rezultat: Uspostavljen unapređeni model koji obezbjeđuje uslove za pružanje integralne nefinansijske podrške u skladu sa potrebama preduzeća od lokalnog do nacionalnog nivoa</p>									
3.2.1.1.	Obezbjedenje usluga poslovne podrške preduzećima u oblasti zaštite prava intelektualne svojine (informisanje, konsalting, promotivne kampanje)	<ul style="list-style-type: none"> • Organizovani seminari o podizanju svijesti o značaju zaštite prava intelektualne svojine (patenti i žigovi) 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj održanih događaja/broj učesnika <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 2 događaja/50 učesnika na seminarima zaštite intelektualnih prava Ciljna vrijednost 2016: 2 događaja/50 učesnika na seminarima zaštite intelektualnih prava</p>	-					<p>Vodeće institucije: ME, Zavod za intelektualnu svojinu (ZIS), ME-Direkcija za razvoj MSP</p> <p>Ključni partner: Poslovne asocijacije, Preduzeća u sektoru industrije</p> <p>IV: Izvještaj ME/ZIS</p>
3.2.1.2.	Realizacija usluga	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijeđeni kapaciteti Biznis 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj obučeni mentora 	10.000€			3.000€		Vodeća institucija:

	mentorstva za preduzeća	centara za pružanje usluga mentoringa za preduzeća u oblasti industrije <ul style="list-style-type: none"> Povećan broj preduzeća koje su podržane kroz usluge mentorstva (podrška u pripremi i realizaciji razvojnih planova, uspostavljanja poslovne saradnje, podrške u dostupnosti nove tehnologije i sl.) 	Referentna polazna vrijednost 2015: 14 Ciljna vrijednost 2016: 16 <ul style="list-style-type: none"> IO: Broj preduzeća koja koriste usluge mentorstva Referentna polazna vrijednost 2015: 31 Ciljna vrijednost 2016: 40					ME-Direkcija za razvoj MSP <p>Ključni partneri: Biznis centri, lokalne samouprave</p> <p>IV: Izvještaj ME-Direkcija za razvoj MSP</p>
3.2.1.3.	Realizovati program obuke i savjetovanja za ključne aktere u kreiranju predloga projekata u okviru EU programa	<ul style="list-style-type: none"> Podignut nivo iskorišćenosti raspoloživih programa EU (H2020 i COSME) u podsticanju razvoja inovativnih preduzeća 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj održanih obuka/Broj učesnika (predstavnika preduzeća) Referentna polazna vrijednost 2015: 2 obuke/30 predstavnika preduzeća Ciljna vrijednost 2016: 4/60 <ul style="list-style-type: none"> IO: Broj odobrenih aplikacija u okviru programa Referentna polazna vrijednost 2015: 0 Ciljna vrijednost 2016: 2			299.000€ (IPAIV 2012-2013) H2020	5.000€ (EEN konzorcijum)	<p>Vodeća institucija: ME,MN</p> <p>Ključni partneri: Direkcija za razvoj MSP,MORT,MP RR, Poslovne asocijacije</p> <p>IV: Izvještaji sa održanih programa obuke, liste učesnika, Izvještaj ME/MN, Izveštaj Direkcije za MSP</p>
3.2.2: Mjera: Podsticanje industrijskog razvoja u ruralnim sredinama Rezultat: Razvoj mikro i malih preduzeća u ruralnim sredinama u prioritetnim sektorima								

3.2.2.1.	Stvoriti uslove za diverzifikaciju ekonomskih aktivnosti u ruralnim sredinama kroz realizaciju programa podrške (Agrobudžet, IPARD program 2014-2020)	<ul style="list-style-type: none"> Povećan ukupan broj i promet preduzeća/poljoprivrednih gazdinstava koja posluju u ruralnim sredinama Povećano zapošljavanje Smanjena depopulacija u ruralnim sredinama 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj podržanih projekata <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 13 projekata Ciljna vrijednost 2016: 18 projekata</p>	60.000€				90.000 €	<p>Vodeća Institucija: MPRR</p> <p>Ključni partneri: MORT, NTO, Poslovne asocijacije</p> <p>IV: Izvještaj MPRR</p>
3.2.2.2.	Podsticati razvoj prerade hrane u ruralnim sredinama u funkciji razvoja biznisa (Agrobudžet)	<ul style="list-style-type: none"> Unaprijeđena ponuda prehrambenih proizvoda sa geografskim porijeklom Povećana zaposlenost Jačanje konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača Stvaranje dodatke vrijednosti poljoprivrednih proizvoda 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj podržanih projekata <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 46 projekata Ciljna vrijednost 2016: 50 projekata</p>	350.000€				350.000€	<p>Vodeća institucija: MPRR</p> <p>Ključni partneri: ME, NTO, Poslovne asocijacije</p> <p>IV: Izvještaj MPRR</p>
3.2.2.3.	Realizovati Program podsticajnih mjera u oblasti turizma za	<ul style="list-style-type: none"> Unaprijeđena i diversifikovana turistička ponuda Redukovana sezonalnost destinacije 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Ukupan broj manifestacija <p>Referentna polazna vrijednost 2015/2016: 296</p>	400.000€ ⁵					<p>Vodeća institucija: MORT</p> <p>Ključni partneri: NTO,</p>

⁵ Ukupan iznos sredstava opredijeljenih Programom

	2016/2017 godinu (podrška za obogaćivanje i unapređenje ponude, znanja i vještina neophodnih za turizam, organizovanje manifestacija i dostupnosti)		<p>Ciljna vrijednost 2016/2017: povećanje od maksimum 5% u odnosu na prethodni poziv 2015/2016</p> <ul style="list-style-type: none"> IO: Broj projekata kojim su odobrena sredstva <p>Referentna polazna vrijednost 2015/2016: 56 Ciljna vrijednost 2016/2017: povećanje od maksimum 5% u odnosu na prethodni poziv 2015/2016</p> <ul style="list-style-type: none"> IO: Iznos opredijeljenih sredstava za realizaciju Programa <p>Referentna polazna vrijednost 2015/2016: 230.000,00€ Ciljna vrijednost 2016/2017: 400.000,00€</p>						<p>Poslovne asocijacije</p> <p>IV: Izvještaj MORT, NTO</p>
<p>3.2.3. Mjera: Podsticanje unaprjeđenja postojećih i kreiranje novih preduzeća koji su orijentisani ka prioritetnim sektorima</p> <p>Rezultat: Uspostavljeni uslovi za podizanje konkurentnosti na nivou preduzeća, posebno onim preduzećima koji imaju inovativne potencijale i orijentisani su ka sektorima koje imaju potencijale rasta konkurentnosti na domaćem tržištu i povećanje izvoza</p>									
3.2.3.1.	Podsticajne mjere za povećanje kvaliteta standarda postojećih smještajnih kapaciteta, kao i razvoj novih visoko kvalitetnih	<ul style="list-style-type: none"> Povećanje nivoa kvaliteta usluga i poboljšanje konkurentnosti u sektoru turizma Realizovane započete investicije u visoko-kvalitetne hotelske kapacitete Proširena visoko-kvalitetna specifična turistička ponuda 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Povećan broj hotela sa 4 i 5 zvjezdica <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 125 Ciljna vrijednost 2016: 140</p> <ul style="list-style-type: none"> IO: Iznos opredijeljenih sredstava za subvencije dijela kamata na kredite 	50.000€					<p>Vodeća institucija: MORT</p> <p>Ključni partneri: IRFCG, bankarski sektor</p> <p>IV: Izvještaj Komisije za kategorizaciju</p>

	smještajnih kapaciteta	<ul style="list-style-type: none"> Povećanje zaposlenosti i prihoda 	Referentna polazna vrijednost 2015: 0 € Ciljna vrijednost 2016: 50.000€						ugostiteljskih objekata, MORT
3.2.3.2.	Diverzifikacija turističke ponude na Sjeveru Crne Gore	<ul style="list-style-type: none"> Diverzifikovan i unaprijeđen turistički proizvod na Sjeveru CG Povećan broj turista, noćenja i prihoda ostvarenih na Sjeveru Crne Gore po osnovu boravka turista Povećan broj MSP koja obavljaju djelatnosti u funkciji razvoja turizma Povećan broj radnih mjesta na Sjeveru CG 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj skijališta u Crnoj Gori <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 5 Ciljna vrijednost 2016: 8</p> <ul style="list-style-type: none"> IO: Iznos opredijeljenih sredstava za finansiranje obnove postojećih i stvaranja infrastrukture na novim lokacijama namijenjenim za skijališta <p>Referentna polazna vrijednost 2015: oko 6.4 mil € Ciljna vrijednost 2016: 6.793.500€</p> <ul style="list-style-type: none"> IO: Broja turista/noćenja na sjeveru u gradovima u kojim će se investirati u skijališta i prateće sadržaje <p>Referentna polazna vrijednost zimska sezona 2015/2016: broj turista 14.949/broj noćenja 33.367 Ciljna vrijednost zimska sezona 2016/2017:</p>	6.793.500€					<p>Vodeće institucije: MORiT</p> <p>Ključni partneri: Investiciono razvojni fond Crne Gore, privatni investitori</p> <p>IV: Izvještaj MORiT</p>

			povećanje od minimum 5% u odnosu na 2015/2016 i u broju turista i u broju noćenja						
3.2.3.3.	Unaprijediti turističku ponudu kroz valorizaciju nautičkog potencijala kroz izgradnju novih vezova u marinama (more, jezera i rijeke) ⁶	<ul style="list-style-type: none"> Diverzifikovan turistički proizvod Bolja dostupnost i povezanost destinacije Povećan broj radnih mjesta Generisan dodatan prihod 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj vezova u marinama <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 1.765 Ciljna vrijednost 2016: zavisno od dinamike koju odredi privatni investitor</p>	-					<p>Vodeća institucija: MORT</p> <p>Ključni partneri: MSP,IRFCG</p> <p>IV: MONSTAT, MORT</p>

STRATEŠKI CILJ 4. PRISTUP TRŽIŠTU

- R4.1: Smanjen trgovinski disbalans kroz povećanje izvoza i smanjenje uvoza u prioritetnim sektorima u kojima Crna Gora ima komparativnu prednost**
- R4.2: Bolji ambijent za trgovinu kroz unaprjeđenje logistike kojom se pojednostavljaju i smanjuju troškovi međunarodnog poslovanja za izvoznike**

Broj	Planirane aktivnosti	Očekivani rezultati	Indikatori ostvarenosti -Referentna početna vrijednost 2015 -Ciljna vrijednost 2016	Budžet Izvor finansiranja					Nadležnost Izvor verifikacije
				Nacionalni budžet (A)	Javni sektor (B)	IP A (C)	Donatorski programi (D,E)	Privatni sektor (F)	
Podcilj 4.1: JAČANJE IZVOZNIH PERFORMANSI PREDUZEĆA U PRIORITETNIM SEKTORIMA									
Prioriteti:									
<ul style="list-style-type: none"> Podizanje konkurentnosti svakog pojedinačnog preduzeća 									

⁶ Nisu dostupni podaci o projektovanim iznosima privatnog sektora koji će biti uloženu u cilju sprovođenja navedene aktivnosti

• Unaprjeđenje strukture izvoza									
4.1.1. Mjera: Unaprjeđenje koncepta organizovanosti preduzeća u klasterne i jačanje povezanosti preduzeća									
Rezultat: Bolja informisanost i povećana organizovanost preduzeća u klasterne, posebno u prioritnim sektorima									
4.1.1.1.	Podrška razvoju klastera kroz grantove, jačanje kapaciteta za upravljanje klasterima i promocija razvoja novih klastera i uključivanje u lance vrijednosti ⁷	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijeđeno udruživanje preduzeća u klasterne (broj članova) kroz bespovratnu finansijsku podršku u okviru realizacije Program podsticanja razvoja klastera u Crnoj Gori do kraja 2016. godine • Unaprijeđeni kapaciteti za upravljanje klasterima i osnivanje novih klastera kroz tehničku podršku (trening, radionice, konferencije, razmjena znanja i umrežavanje) • Unaprijeđeno prepoznavanje i promocija • Uspostavljena međunarodna partnerstva 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj podržanih klastera <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 1 Ciljna vrijednost 2016: 5</p> <ul style="list-style-type: none"> • IO: Vrijednost finansijske podrške <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 10.000€ Ciljna vrijednost 2016: 50.000€</p> <ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj podržanih klastera kroz tehničku podršku <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 4 Ciljna vrijednost 2016: 7</p> <ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj preduzeća/klastera koja su 	50.000€					<p>Vodeća institucija: ME</p> <p>Ključni partneri: ME- Direkcija za razvoj MSP, Poreska uprava, UNDP i 3 lokalne samouprave</p> <p>IV: Izvještaj o realizaciji Programa - ME</p>

⁷ Kao u i slučaju aktivnosti 1.3.2.1. i 2.2.1.1., ova aktivnost predstavlja dio aktivnosti koje se implementiraju u sklopu projekta "Unaprjeđenje konkurentnosti privrede i lokalnog ekonomskog razvoja" (ukupna vrijednost projekta 145.000€)

		posredstvom raspoloživih EU programa	koristila raspoložive EU programe Referentna vrijednost 2015: 1 klaster aplicirao Ciljna vrijednost 2016: 1 klaster							
4.1.2. Mjera: Realizacija programa podrške preduzećima za implementaciju i sertifikaciju zasnovanu na standardima										
Rezultat: Povećan broj preduzeća sa uvedenim potrebnim standardima i sertifikatima										
4.1.2.1.	Podsticati uvođenje i sertifikaciju sistema upravljanja kvalitetom i bezbjednošću hrane, kao i uključivanje poljoprivrednih proizvođača u registrovane šeme kvaliteta (Agrobudžet)	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijeđen kvalitet i bezbjednost proizvoda • Poboljšana konkurentnost • Povećan broj proizvođača uključenih u šeme kvaliteta (organska proizvodnja, zaštita geografskih oznaka itd.) • Povećan broj sertifikovanih organskih proizvođača 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj poljoprivrednih proizvođačkih grupa <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 0 Ciljna vrijednost 2016: 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj podržanih proizvođača za sisteme upravljanja kvalitetom i bezbjednošću hrane <p>Referentna polazna vrijednost 2015: 4 Ciljna vrijednost 2016: 8</p> <ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj podržanih sertifikovanih organskih proizvođača 	20.000€						<p>Vodeća institucija: MPRR</p> <p>Ključni partneri: Monteorganica, Poslovne asocijacije</p> <p>IV: Izvještaj MPRR</p>
				30.000€						

			Referentna polazna vrijednost 2015: 71 Ciljna vrijednost 2016: 90						
4.1.2.2.	Realizovati Program podrške konkurentnosti privrednih subjekata kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja	<ul style="list-style-type: none"> Unaprijeđena implementacija međunarodnih standarda u industriji i ostalim djelatnostima kroz bespovratnu finansijsku podršku 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj podržanih preduzeća Referentna polazna vrijednost 2015: 12 Ciljna vrijednost 2016: 15 <ul style="list-style-type: none"> IO: Vrijednost finansijske podrške Referentna polazna vrijednost 2015: 48.500 € Ciljna vrijednost 2016: 100.000 €	100.000€					Vodeća institucija: ME Ključni partneri: Akreditaciono tijelo Crne Gore, Institut za standardizaciju IV: Izvještaj o realizaciji Programa ME
4.1.2.3.	Realizovati aktivnosti na planu FSC sertifikacije gazdovanja šumama	<ul style="list-style-type: none"> Unaprijeđeno gazdovanje šumama u skladu sa FSC standardom Praćenje lanca kontrole Povećana konkurentnost preduzeća Olakšan pristup Evropskim tržištima 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Površina sertifikovanih šuma Referentna polazna vrijednost: 2015: 0 ha Ciljna vrijednost 2016: 0 ha (pripreme aktivnosti)	12.000€					Vodeća institucija: MPRR Ključni partner: Uprava za šume IV: Podaci MPRR, Uprava za šume
4.1.3. Mjera: Harmonizacija tehničkih propisa i standarda Rezultat: Donošenje tehničkih propisa i crnogorskih standarda koji su nastali preuzimanjem evropskih i međunarodnih standarda									

4.1.3.1.	Dalje jačati sistem infrastrukture kvaliteta u cilju daljeg unaprijeđenja konkurentnosti preduzeća	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljena infrastruktura u skladu sa pravilima EU i WTO • U potpunosti zakonski osnov za proizvodnju koja eliminiše barijere u trgovini • Unaprijeđena konkurentnost preduzeća 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj harmonizovanih propisa u oblastima vezanim za industriju <p>Referentna polazna vrijednost (zaključno sa 2015): 123 harmonizovanih propisa u oblasti industrije Ciljna vrijednost 2016: 37</p>	-					<p>Vodeća institucija: ME</p> <p>Ključni partneri: Institut za standardizaciju, Akreditaciono tijelo, Zavod za metrologiju</p> <p>IV: Izvještaj ME</p>
4.1.3.2.	Prihvatanje harmonizovanih EU standarda	<ul style="list-style-type: none"> • Potpuno prihvatanje svih harmonizovanih evropskih standarda 	<ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj donijetih standarda <p>Referentna polazna vrijednost (zaključno sa 2015): oko 14.000 donijetih standarda Ciljna vrijednost 2016: oko 2.000</p>	282.456,87 €					<p>Vodeća institucija: ISME</p> <p>Ključni partneri: Članovi tehničkih komiteta ISMEa iz oblasti industrije, Ministarstvo ekonomije</p> <p>IV: Izvještaj ISME</p>
4.1.4. Mjera: Standardizacija procedura kodifikacije i osiguranja kvaliteta proizvoda za potrebe odbrane									

Rezultat: Donošenje standarda odbrane koji su nastali preuzimanjem NATO standarda									
4.1.4.1	Donošenje/preuzimanje NATO standarda za oblasti NATO kodifikacije I osiguranja kvaliteta proizvoda u sektoru industrije za potrebe odbrane	<ul style="list-style-type: none"> Punopravno članstvo u NATO kodifikacionom sistemu Preuzimanje svih NATO standarda za ove oblasti Mogućnost kodifikacije originalnih crnogorskih proizvoda Mogućnost sertifikacije menadžmenta kvaliteta kompanija namjenske industrije po NATO AQAP standardima 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj donijetih NATO 45 standarda iz oblasti kodifikacije i osiguranja kvaliteta proizvoda za potrebe odbrane <p>Referentna polazna vrijednost (zaključno sa 2015): 2 standarda za oblast kodifikacije Ciljna vrijednost 2016: 3 standarda za oblast kodifikacije</p>	-					<p>Vodeća institucija: Ministarstvo odbrane</p> <p>Ključni partneri: Zainteresovane kompanije</p> <p>IV: Izveštaj Ministarstvo odbrane</p>
4.1.5. Mjera: Podrška za internacionalizaciju preduzeća i njihovog poslovanja na stranom tržištu									
Rezultat: Jačanje izvoznih performansi preduzeća i njihova uključenost na tržište regiona i EU									
4.1.5.1.	Podsticati internacionalizaciju domaćih preduzeća kroz pružanje informacija, organizaciju poslovnih susreta, sajmova, misije	<ul style="list-style-type: none"> Povećana spremnost za izvoz preduzeća i povećana internacionalizacija preduzeća kroz učešće na 	<ul style="list-style-type: none"> IO: Broj preduzeća kojima su pružene informacije o izvoznim 				2.500€		<p>Vodeća institucija: ME-Direkcija za razvoj MSP</p> <p>Ključni partner:</p>

	za razvoj kroz aktivnosti EEN mreže	poslovnim susretima, sajmovima i misijama za razvoj <ul style="list-style-type: none"> • Unaprijeđena saradnja preduzeća na međunarodnom nivou 	tržištima i mogućnostima za međunarodnu saradnju Referentna početna vrijednost 2015: 50 Ciljna vrijednost 2016: 70 <ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj učesnika koja su učestvovala na događajima Referentna polazna vrijednost 2015: 50 Ciljna vrijednost 2016: 70 <ul style="list-style-type: none"> • IO: Broj preduzeća koja su uspostavila poslovnu saradnju Referentna polazna vrijednost 2015: 6 Ciljna vrijednost 2016: 15				3.000€		Članovi Konzorcijuma IV: Izvještaj ME-Direkcija za razvoj MSP
--	-------------------------------------	---	--	--	--	--	--------	--	---

---

ⁱ Početna godina realizacije Industrijske politike je 2016, a realizacija pojedinih aktivnosti može najduže trajati do 2020

ⁱⁱ Najrelevantniji potencijalni izvori finansiranja za svaku aktivnosti su strukturirani na sljedeći način:

- A – sredstva javnog sektora, iz nacionalnog budžeta uključujući i sredstva iz IPA II obezbijedena kao budžetska podrška;
- B – sredstva lokalnih samouprava i javnih institucija, uključujući preduzeća u većinskom državnom vlasništvu;
- C – sredstva iz IPA II obezbijedena za realizaciju sektorskih sažetaka (*fiche*) i projekata;
- D – sredstva iz programa EU (npr. Erasmus+, COSME, Horizont 2020);
- E – sredstva od drugih donatora;
- F – doprinosi iz privatnog sektora.

LISTA SKRAĆENICA

ME-Ministarstvo ekonomije

MIDT-Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije

MRSS-Ministarstvo rada i socijalnog staranja

MPRR-Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

MORT-Ministarstvo održivog razvoja i turizma

MUP-Ministarstvo unutrašnjih poslova

MN-Ministarstvo nauke

MF-Ministarstvo finansija

MP-Ministarstvo prosvjete

MN-Ministarstvo nauke

MZ-Ministarstvo zdravlja

MO-Ministarstvo odbrane

RAE-Regulatorna agencija za energetiku

IRFCG-Investiciono razvojni Fond Crne Gore

MFI-Međunarodne finansijske institucije

MSP-mala i srednja preduzeća

UCG-Univerzitet Crne Gore

CSO-Centar za stručno obrazovanje

WBIF-Zapadnobalkanski investicioni okvir

ISME-Institut za standardizaciju Crne Gore

EBRD-Evropska banka za obnovu i razvoj

NTO-Nacionalna turistička organizacija

ZZZCG-Zavod za zapošljavanje Crne Gore

Poslovne asocijacije:

PKCG-Privredna komora Crne Gore

UPCG-Unija poslodavaca Crne Gore

MBA-Montenegro biznis alijansa

Zanatska komora